

2021

UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ

#12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

2021

ЖУРНАЛ ОНОВЛЮЄ КОМАНДУ
ІДЕ ПОШУК НОВОГО ФОРМАТУ

**НА ЕКОНОМІКУ
ВПЛИВАЄ ВСЕ**

**EVERYTHING AFFECTS
ECONOMICS**

ТОБТО, ГОВОРИМО ПРО ШЛЯХИ ДО СТАНОВЛЕННЯ
МОДЕРНОЇ НАЦІЇ? МОДЕРНОЇ КРАЇНИ?

А що воно таке - модерна країна?

ЦЕ ТАКЕ СУСПІЛЬСТВО, ДЕ БІЛЬШІСТЬ РОЗУМІЄ
ТРЕНДИ ЕВОЛЮЦІЇ ПРИРОДИ ТА ЛЮДСТВА
І МОДЕРНА В СВОЇЙ ПОВЕДІНЦІ?

А що таке модерна поведінка у відсталій країні?

У наступних номерах журналу – економічні, політичні,
кліматичні, соціальні та інші актуальні тенденції

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
ukreconomist@ukr.net

*Існує китайське прокляття, що говорить:
«Нехай він живе у цікаві часи».
Подобається нам це чи ні,
але ми живемо в цікаві часи...*

Роберт КЕННЕДІ

2021-го грудень

*Все-таки ми живемо у цікавий час...
Звичайно приємно, коли через кілька
років представники громади позитивно
оцінюють результати твоєї роботи
та ще й на сторінках газети Верховної
Ради, хоча тоді, одразу після
Євромайдану і початку російської
агресії, часи теж були дуже цікавими...
А так хотілося б пожити в Україні,
про яку розповідають чиновники у своїх
доповідях, із щорічно зростаючим ВВП,
500-доларовою середньою зарплатою,
відремонтованими дорогами
та протидією корупції. Може вона
десь і існує, така-собі чи то «країна
у смартфоні», чи то у паралельній
звітно-довідній реальності, а ми
її просто не помічаємо?
Але перспективи в нас чудові,
варто у цьому перекоонатися хоча б
ознайомившись із роботами майбутніх
українських економістів.*

На економіку впливає все!

*З повагою до наших передплатників
і читачів та найкращими
побажаннями у Новому році
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
В Україні	4
Економічна думка	
Ми всі – добросерді вчені, стали на помилковий шлях надії на соціалістичні ідеї... (інтерв'ю з Нобелівським лауреатом Полом Самуельсоном)	6
Про економіку відверто...	10
Країна, регіон, громада	
О.ІВАШКО Рівний шлях Кривого Озера	11
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «СУЧАСНІ ТРЕНДИ МОРЕГОСПОДАРЮВАННЯ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	14
- Економічна політика України в контексті розвитку світової економіки	14
- Цифровізація економіки як пріоритетний напрям піднесення морської індустрії	47
- Фінанси сталого розвитку	70
- Драйвери та тренди управління морським господарським комплексом	81
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	96
Конкурс наукових есе «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ»	109
Аналітика, статті, публікації	
Г.ЄФІМОВА, І.СЕМІЛЕТ Франчайзинг як форма ведення бізнесу: міжнародний досвід та перспективи розвитку в Україні	116

Роберт Френсіс Кеннеді (20.11.1925, Бруклайн, США – 06.06.1968, Лос-Анджелес, США) – американський політик і державний діяч, помер після поранення під час президентської виборчої кампанії, один з двох молодших братів вбитого президента Джона Ф. Кеннеді. Наведено цитату з «Промови надії» перед членами Національної спілки студентів Південної Африки в Університеті Кейптауна (ПАР, 6 червня 1966 р.), що вважається його найбільшим і найвідомішим виступом. Сучасними дослідниками не підтверджується китайське походження наведеного виразу і приводяться такі приклади як «краще бути собакою в епоху спокою, ніж людиною в епоху хаосу» та «світ, що змінюється, породжує героїв» (ред.)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Наталя Тубальцева, Аліна Башишевська, Єва Шарова

Активне формування сучасного інформаційного простору впливає на розвиток сфери послуг. На сучасний момент сфера послуг швидко розвивається. З початку 80-х років сервісні фірми здійснюють значні вкладення у інформаційні технології, так у 2001 р. лише галузь охорони здоров'я США витратила 30 млрд.дол. на інформаційні технології.

Глобальні комунікації стають каталізаторами розвитку системи обслуговування, що абсолютно очевидно на прикладі відомих Інтернет-магазинів світового масштабу, систем Інтернет-продажу автобусних, залізничних і авіа білетів, систем замовлення готельних номерів та ін. Застосування інформаційних технологій в сфері обслуговування впливає на: скорочення витрат шляхом інтеграції операцій і функцій, на процес оптимізації бізнес процесів, на зменшення ризиків.

Мета роботи полягає в ознайомленні з використанням видів інформаційних технологій в сфері обслуговування.

Використання Інтернету прискорило швидкість і обсяг інформаційних потоків. У 2000 р. за допомогою Інтернету у світі бронювалося 3% подорожей, що у вартісному вираженні еквівалентно 7 млрд. дол. Через два роки частка Інтернет-турів склала 8% і досягла 20,2 млрд. дол. [1]. У 2017 р. 44% туристів планували поїздку за допомогою смартфона, а більше половини (52%) користувалися мобільними додатками для подорожей. Згідно з даними Google, сьогодні при плануванні подорожі споживачі роблять близько 400 пошукових запитів.

Процеси цифровізації є особливо актуальними для туристичної інфраструктури. Торгові та транспортні компанії, підприємства індустрії туризму, гостинності та громадського харчування отримали можливість розширити цільову аудиторію, поліпшити якість обслуговування. Багато готелів використовують інтерактивні карти, які дозволяють більше дізнатися про визначні пам'ятки, надають гостям ігри в режимі доповненої реальності.

N.Tubaltseva, PhD (Economics), associate professor,
A.Barushevska,
E.Sharova,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding,

Use of information technologies in the field of service

The influence of information technologies on certain types of service activities is shown. The paper provides examples of the use of Big Data technology in the Odessa region.

Key words: information technologies, service sector, projectdemand

Постійне зростання кількості споживачів туристичних послуг в період становлення інформаційного суспільства, формування цифрової реальності призводить до вдосконалення сервісного обслуговування. Для одержання точних статистичних даних по відвідуванню туристами Одеської області влада області запустила пілотний проект з моніторингу турпотоку за допомогою технологій Big Data. Без цього міській владі важко підбити підсумки сезону і впровадити нову програму задля забезпечення більшої привабливості регіону. Якщо раніше було достатньо статистичних даних по кількості туристів, які обслуговувалися туроператорами та турагентами, то сьогодні зменшилась кількість людей, які звертаються за допомогою в організації відпочинку. Останнім часом намітилася тенденція індивідуального планування подорожі за допомогою цифрових технологій.

В Одеській області з 2016 року почався пілотний проект з моніторингу турпотоку за допомогою мобільного зв'язку. Операторська мережа дозволяє відстежити, звідки приїхав абонент. Так, в минулому році найбільший потік туристів в регіоні в мережі «Київстар» був з Київської, Миколаївської та Вінницької областей (сумарно - понад 40% внутрішнього потоку), а серед туристів із зарубіжних країн як і раніше лідирує Росія. Моніторинг дозволяє побачити, де знаходилися туристи більшу частину часу - наприклад, в Одесі, Затоці або на інших курортах. За цими даними можна зрозуміти, які конкретно місця

Н.Тубальцева – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
А.Башишевська – студентка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,
Є.Шарова – студентка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, А.Башишевська, Є.Шарова, 2021

користуються попитом і потребують детальнішої уваги [2].

Big Data дає можливість зрозуміти в яких районах області туристичний бренд необхідно корегувати та посилювати, змінювати маркетингові дії та роботу з туроператорами для під'ому туристичної привабливості регіону. На скільки цей проект актуальний і своєчасний говорить той факт, що аналогічний проект буде реалізований в Херсонській та Вінницькій областях.

Крім того технологія Big Data дає можливість аналізувати міграцію населення в країні, а також дозволяє оцінити ситуацію та існуючі проблеми та прогнозувати майбутнє навантаження на інфраструктуру міста та області. Довгостроковий збір великих даних і їх аналіз дозволяє не тільки оцінити ситуацію і побачити існуючі проблеми, а й дає можливість зробити прогноз на майбутнє - що буде користуватися попитом у населення, де зростатиме навантаження на інфраструктуру і що можна зробити, щоб вирішити ці завдання найбільш раціонально.

Інформаційні технології стимулюють розвиток сфери обслуговування. Підприємства сфери послуг, які прагнуть стабільно розвиватись і утримувати стійкі конкурентні позиції, повинні обов'язково слідкувати за сучасними тенденціями цифровізації бізнесу і розвивати сучасні технології Інтернет-комунікацій.

Вони повинні враховувати у своїх маркетингових стратегіях об'єктивні тренди, пов'язані як з 1) розвитком власне цифрових технологій, так і з 2) сучасними особливостями суто комунікативного впливу на клієнтів, поштовх для посилення якого дають можливості використання Інтернету.

Список використаних джерел:

1. Черевичко Т.В. Туризм в контексте информационной экономики. URL: https://tourlib.net/statti_tourism/cherevichko2.htm.
2. Глущенко Н. Море данных: как Одесская область развивает туризм с помощью Big Data. URL: <https://ain.ua/special/big-data-in-odessa/>.

УДК 338.46

СТАН РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Наталія Тубальцева, Марія Шевченко, Катерина Асламова

Третя науково-технічна революція привела до створення нових засобів виробництва, автоматизації та роботизації технологічних процесів, до зменшення частки матеріального виробництва та розширення сфери нематеріального виробництва, збільшення сектора послуг. Висока швидкість обороту капіталу та короткий виробничий цикл діяльності являються ключовими чинниками стрімкого розвитку даної сфери економіки. Загальний обсяг торгівлі послугами за останні 20 років виріс у 5 разів. Так, частка послуг в обсязі світогосподарських зв'язків на сьогоднішній день становить 30%. [1]. Тому для України актуальним є питання максимального сприяння розвитку різних видів послуг, так як це зумовить підйом економіки в цілому. Метою є дослідження сучасного стану розвитку сфери послуг в Україні.

Залежно від рівня розвитку сфери послуг країни ділять на кілька груп: розвинуті країни; нові індустріальні країни із середнім рівнем

*N.Tubaltseva, PhD (Economics), associate professor,
M.Sherchenko,
K.Aslamova,
Admiral Makarov National University of Shipbuilding,*

State of development of services in Ukraine

The current state of the service sector is analyzed. The paper demonstrates that in highly developed countries a significant part of GDP is provided by services. The paper reveals that the process of development of the service sector in Ukraine has its own peculiarities. The data showing the stability of the provision of certain types of services over the last four years are presented.

Key words: service sector, features, small enterprises

розвитку послуг; країни з перехідною економікою, для яких характерний розвиток однієї-двох сфер з усього сектора в цілому [1].

На вісім розвинених країн (США, Великобританія, Франція, Німеччина, Італія, Японія, Сінгапур, Гонконг) припадає 2/3 світового експорту послуг і 50% імпорту. У самих цих країнах

Н.Тубальцева – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, М.Шевченко – студент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, К.Асламова – студент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© Н.Тубальцева, М.Шевченко, К.Асламова, 2021

на сферу послуг приходить 70-80% ВВП і загальної чисельності зайнятих і 2/3 капіталовкладень основного капіталу. У туристичних і транспортних послугах США, Великобританія, Франція, Італія займають лідируюче положення в світі. Експортна виручка від туристичних послуг у Франції, Італії, Канаді, Швейцарії становить 40-50% [1].

Деякі країни, наприклад, Південна Корея спеціалізується в інженерно-консультаційних і будівельних послугах, Мексика, Туреччина, Єгипет - туристичних, країни Карибського моря - фінансових, Панама - транспортних [1].

Велика кількість країн відноситься до категорії з низьким рівнем розвитку сфери послуг. В Україні процес становлення сфери послуг має свої особливості:

1. Висока трудова міграція. Населення України складає на 01.01.2020 р. – 42 281 665 чол., з них працездатного близько 30 млн. чол., при цьому офіційна робота є у 16 млн. чоловік. В Україні не ведеться облік виїжджаючих на заробітки до країн Євросоюзу на 3 місяці, тому точні дані привести неможливо [2].

2. Політична нестабільність не сприяє впливу іноземних інвестицій.

3. Високий рівень тіньової економіки.

4. Значне податкове навантаження на суб'єкти малого бізнесу.

5. Відсутність збалансованої програми дій на державному рівні.

Ще у 2014 році академік О.Амоша констатував, що досі не сформовано цілісний економічний механізм, який об'єднав би владу, освіту, інфраструктуру, фундаментальну та прикладну науку, малий і великий бізнес у єдину систему взаємодій. На жаль, ситуація не поліпшилася.

Аналіз обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності з розподілом на підприємства та фізичні особи-підприємці показує, що не зважаючи на усілякі труднощі ведення бізнесу в Україні, кількість фізичних осіб-підприємців у 2019 р. складала 8,7 % проти 7,1% у 2017 р. та 6,2% у 2010 р. Розподіл кількості малих та мікропідприємств за видами економічної діяль-

ності показує стабільність 95,5 % у 2017 р., 95,2 % у 2019 р., з них мікропідприємства складають 82,3% у 2017 р. та 82,3 % у 2019 р. [3].

Аналіз статистичних даних показує, що малий бізнес успішно утвердився в тих видах послуг, які раніше забезпечувалися державним фінансуванням. На сучасний момент спостерігається зростання участі підприємств малого бізнесу у наданні освітніх та адміністративних послуг. Збільшилася кількість фізичних осіб-підприємців, які надають послуги в тимчасовому розміщенні та організації харчування, з 30 % у 2010 р. до 47,5 % у 2019 р. Залишається стабільним показник діяльності фізичних осіб-підприємців, які надають послуги на транспорті, складуванні та кур'єрській діяльності, 10,2% у 2010 р. та 10,3% у 2019 р. Така динаміка пояснюється завдяки незначній кількості капіталовкладень та малому терміну окупності [3]. Загалом, по всій території України дуже розвинені торгівля, транспортні, охоронні та фінансові послуги.

Досліджено, що залежно від рівня розвитку сфери послуг країни ділять на кілька груп: розвинуті країни; нові індустріальні країни, країни з переходною економікою.

Високий рівень розвитку сфери послуг має місце в розвинених країнах, що пов'язано з високим добробутом населення. В Україні процес становлення сфери послуг має свої особливості, на це впливають як загальні, так і внутрішні чинники. Не зважаючи на усілякі труднощі ведення бізнесу в країні сфера послуг розвивається за 11 напрямками.

Список використаних джерел:

1. Ветрова Е.А. Тенденции развития сферы услуг в мировом хозяйстве. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/tendentsii-razvitiya-sfery-uslug-v-mirovom-hozyaystve> (дата звернення: 17.11.2021).

2. Тубальцева Н.П., Тубальцев А.М. Стратегії економічного розвитку: досвід Польщі перспективи України [Моногр.] / Н.П. Тубальцева, А.М. Тубальцев. – Кельце, 2018. – С.280-294.

3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukrekonomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошниченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко

(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)

04060, м. Київ-60, вул. Орлівська, 15, к. 112

Видання здійснено за сприяння

ГО «Інститут перспективних досліджень»

(св-во про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців та розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 20.12.2021 р.

Замовл. № 2021/12

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася інформація та матеріали з загальнодоступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.rnbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

<https://minagro.gov.ua/>

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<https://baltnews.lt>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dn.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.bel.fi>

<https://spektr.press>

<http://nuos.edu.ua/>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, ліве поля – 20 мм, праве – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:

- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

UKRAINIAN JOURNAL
ЕКОНОМІСТ

ISSN 1810-3944

Ukr. J. Econ

з 2011 р. представлений
у міжнародній економічній
наукометричній базі
RePEc та індексується
вільнодоступною
системою GoogleScholar

журнал ЕКОНОМІСТ
передплатний індекс
в УКРПОШТІ

48382

